

20 lat stowarzyszenia PASE – nowe perspektywy edukacji językowej

Olga Domańska

10 i 11 maja br. na Uniwersytecie Warszawskim w gmachu starej BUW odbył się jubileuszowy Kongres Języków Obcych PASE *Nowe perspektywy edukacji językowej*. Dwa dni były okazją do spotkania z wybitnymi osobowościami środowiska językowego, a także z doskonałymi praktykami tej branży.

Kongres, jak co roku, był doskonałą okazją do dyskusji i analizy zagadnień oraz problemów nurtujących środowisko językowe nie tylko w Polsce. Gośćmi i zarazem prelegentami były światowe autorytety oraz uznani praktycy z ogromnym doświadczeniem: Ludka Kotarska, Hugh Dellar, Jamie Keddie, Jim Scrivener i Herbert Puchta oraz ponad 40 prelegentów.

W programie, oprócz pięciu sesji plenarnych, zaplanowano 40 sesji warsztatowych podzielonych na pięć bloków tematycznych: zarządzanie i marketing, metodyka języka angielskiego, metodyka różnych języków, metodyka języka rosyjskiego oraz doskonalenie zawodowe nauczycieli w ramach programów europejskich. Podczas dwóch dni w wydarzeniach kongresu wzięło udział ok. 400 uczestników – nauczycieli, lektorów, metodyków i właścicieli szkół.

Współorganizatorem spotkania było Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli i Wykładowców Języka Rosyjskiego, a także Instytut Ruscystyki na Wydziale Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego oraz Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły „Języki Obce w Szkole”.

Kongres otworzył Jamie Keddie, który podczas swojej sesji *Withholding the image* mówił o ludzkiej zdolności tworzenia, przy pomocy odpowiednio dobranych słów, obrazów

i wyobrażeń rzeczywistości w umysłach odbiorców. Podkreślał, że wszystkie nośniki obrazu: monitory komputerowe, projektory i aparaty telefoniczne odgrywają coraz większą rolę w procesie nauczania. Ludzie mają natychmiastowy dostęp do internetowych filmów, reklam, portali społecznościowych, zdjęć i nawigacji satelitarnej. Dlatego Jamie Keddie dzielił się ze słuchaczami sposobami na oryginalne połączenie materiałów wizualnych z mniej technologicznymi źródłami – ludzką wyobraźnią i zdolnością do wizualizacji słów. Tuż po nim Hugh Dellar mówił także o wykorzystaniu nowoczesnych technologii, podkreślając, podobnie jak jego przedmówca, że sama technologia na lekcji nie wystarczy, bo *fool with a tool is still a fool* (głupiec z narzędziem to wciąż głupiec). Zwracał uwagę, że powszechna dostępność autentycznych, ale amatorskich materiałów w serwisach internetowych (Web 2.0) nie jest wcale dobra ani dla uczniów, ani dla nauczycieli, ani dla samej branży językowej. Podkreślał, że w uczeniu języków nie ma drogi na skróty.

Na koniec pierwszego dnia kongresu Herbert Puchta mówił o tym, co trzeba zmienić, żeby znudzeni studenci przestali się nudzić (*Bored students? Consider the brain's reward system for a change*). Podkreślał, że według ostatnich badań neurologicznych uczenie się, to szereg procesów chemicznych

zachodzących w mózgu. Przygotowaniem do długotrwałego zapamiętywania jest stymulowanie tych procesów poprzez ćwiczenie. Na wykładzie rozpatrywano konwencjonalne i niekonwencjonalne metody powtarzania materiału oraz sposoby, jakie może wykorzystywać nauczyciel, żeby bardziej zmotywować swoich uczniów.

Drugi dzień otworzył swoim wystąpieniem *What is Demand-High ELT?* Jim Scrivener, który przybliżył słuchaczom pomysł dotyczący stawiania uczniom wysokich wymagań. Koncepcja pojawiła się niedawno i wywiera ogromny wpływ na środowisko językowe. Punktem wyjścia było zadanie pytania, czy uczniowie mogą o wiele więcej niż się od nich wymaga i czy jest możliwe postawienie większej liczby trudnych, ale możliwych do wykonania wyzwań każdemu studentowi z osobna? Scrivener przekonywał, że stawianie wysokich wymagań zdolnym uczniom pozwala na lepsze zarządzanie klasą i stanowi pole do lepszego nauczania.

Na zakończenie kongresu przemawiała Ludka Kotarska, przewodnicząca EAQUALS, która prezentowała opracowany przez stowarzyszenie program EPG, będący obecnie przedmiotem współfinansowanego przez UE projektu. Odgrywa on ważną rolę w ułatwieniu nauczycielom oceny własnych kompetencji nauczania języka w sposób kompleksowy, a menedżerom pozwala w pracy z nauczycielami zaplanować i ocenić ich indywidualny rozwój zawodowy, co pomaga zarządzać jakością w szkole językowej (*The European Profiling Grid as an effective tool to manage professional development*).

Blok warsztatów dotyczący zarządzania i marketingu

Szkolenia były adresowane głównie do właścicieli i dyrektorów szkół językowych. Prowadzący mówili m.in. o konieczności dopasowywania się do ciągle zmieniających się oczekiwań odbiorców usług językowych, źródłach pozyskiwania środków na inwestycje i działania operacyjne szkół językowych, szansach na sukces, jakie daje analiza potrzeb trendów i rekomendacji dotyczących nauczania języków obcych w Polsce na podstawie badań projektu *Language Rich Europe (LRE)*.

Wiele emocji wzbudził warsztat dr. Mateusza Bogdanowicza z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zatytułowany *2033: Apokalipsa na żywo czy kraina obfitości?*, w którym prowadzący przedstawił dwie skrajnie prognozy rozwoju edukacji językowej w Polsce. W swoim wystąpieniu podkreślił, że w ostatniej dekadzie doszło do znacznego obniżenia

standardów ogólnie pojętej edukacji w Polsce. W tej sytuacji istnieje potrzeba podjęcia decyzji, jaki scenariusz na przyszłość wybrać: przyzwolenie na dalsze obniżanie wymagań, dysproporcje poziomów znajomości języków w skali całego kraju; znikomy poziom motywacji uczniów i nauczycieli; zbyt proste egzaminy formalne czy też scenariusz naprawczy, mający przywrócić zaufanie do instytucji edukacyjnych i doprowadzić do uznawalności na świecie wykształcenia odebranego w Polsce. Po przeanalizowaniu obu koncepcji dr Bogdanowicz zaprezentował proste i niedrogi metody wdrożenia drugiego scenariusza.

Blok metodyki nauczania języków obcych

W tej części zaprezentowano najnowsze trendy w metodach nauczania języka angielskiego. Grzegorz Śpiewak podczas warsztatu *Język All Inclusive* starał się znaleźć odpowiedź, dlaczego pewnych sformułowań nie uczy się początkujących, wychodząc z założenia, że są one zbyt trudne. Warsztat poprowadzony metodą deDOMO pozwolił uzupełnić menu językowe także dla początkujących.

Herbert Puchta podczas warsztatu (*Critical Thinking with Young Learners and Teens*) zwracał uwagę słuchaczy na to, że dzisiejsze dzieci mają prawie nieograniczony dostęp do wiadomości napływających ze wszystkich stron. Głównym zadaniem pedagogów powinno więc być nauczenie uczniów krytycznego myślenia, które pozwoli im zrozumieć i oceniać nowe informacje oraz sprawi, że będą przygotowani na ciągłe poszerzanie wiedzy.

Czesław Kiński i Jacek Łagun z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, czerpiąc z najnowszych badań, podkreślali rolę snu i aktywności fizycznej w nabywaniu, przechowywaniu i pobieraniu nowych informacji. Porównywali skuteczność nauczania przy użyciu metody unisensorycznej i multisensorycznej (*Sleep, Run, Study*).

Katarzyna Bańka z Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach zwracała uwagę na istotne znaczenie poznania kontekstu kulturowego w procesie uczenia zwłaszcza języków orientalnych (*Acquisition: Evaluation of Teaching Methods and Introducing Culture-Oriented Background*).

W bloku metodyki różnych języków mówiło się m.in. o możliwości użycia dokumentów autentycznych na zajęciach języka obcego już od nauczania na poziomie A1 (Dorota Biele) oraz o *Europejskiej Ramie Kwalifikacji*:

Ewaluacja i Akredytacja w Nauczaniu Języków Obcych, którą zaprezentowała Elżbieta Jarosz.

W ramach bloku dotyczącego metodyki języka polskiego omawiano m.in. wykorzystywanie na zajęciach językowych książek poruszających tematy trudne, tabu (*Mój przyjaciel Szymon: małe książki o dużych sprawach i ich wykorzystanie na zajęciach języków obcych*; Aneta Chabrowska). Poruszano także tematykę trudności, jakie napotyka lektor w pracy z dorosłym uczniem w firmach i korporacjach, na podstawie konkretnych przykładów ze szkoleń biznesowych. (*Dlaczego nikt mi tego wcześniej nie powiedział? Kłopotów z uczniem w firmach ciąg dalszy*; Luiza Wójtowicz Waga).

Blok metodyki języka rosyjskiego poruszał problemy nurtujące rusycystów w Polsce. Ała Akishina przedstawiała zasady konstruowania kompletów multimedialnych do nauki kultury, literatury i historii Rosji. Dr Magdalena Dąbrowska mówiła o nauczaniu literatury rosyjskiej X-XVIII w. na studiach rusycystycznych w grupach bez znajomości języka rosyjskiego. Praktyczne wskazówki dydaktyzacji materiałów kulturoznawczych przedstawiły: Agata Buchowiecka-Fudała i Dorota Piekarska-Winkler, ujawniając tajemnice rosyjskiej duszy. Prof. Ludmiła Szpielewicz zaprezentowała multimedialny kurs językowo-metodyczny do nauki języka rosyjskiego, historii i kultury Rosji. Swetłana Remizowa przedstawiła innowacyjne tendencje metodyczne w podręcznikach do nauki języka rosyjskiego w gimnazjach, liceach oraz szkołach wyższych, natomiast Anna Wrześcińska zwracała uwagę na konieczność wykorzystania dostępnych na rynku pomocy i materiałów w celu wzbogacenia oferty podręcznikowej (*Wykreuj swoje zajęcia. Podręcznikowo!*).

Doskonalenie zawodowe nauczycieli w ramach programów europejskich

Ostatni blok szkoleniowy został w całości poprowadzony przez przedstawicieli Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. W panelu dyskusyjnym zorganizowanym przez czasopismo „Języki Obce w Szkole” prof. Jolanta Zajac, dr Krystyna Szymankiewicz i Anna Grabowska mówiły o konieczności zastosowania na lekcji języka obcego treningu strategicznego jako uznanego elementu systemu glottodydaktycznego (*Strategie są dobre na wszystko?*). Małgorzata Janaszek i Michał Sosnowski przedstawiali ofertę europejskich programów edukacyjnych, a Gracjana Więckowska przybliżyła słuchaczom program eTwinning, umożliwiający współpracę nauczycieli

języków obcych z Unii Europejskiej przy realizacji projektów edukacyjnych za pośrednictwem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. O nauce języka obcego w kontekście zawodowym mówiła Agnieszka Włodarczyk, kładąc nacisk na konieczność dostosowania kursów językowych dla konkretnych grup zawodowych, ukierunkowanych na konkretne słownictwo i sytuacje. Podkreślała też znaczenie pozaformalnego sposobu nauki języka wykorzystującego przestrzeń wirtualną, jako często jedynej akceptowalnej formy nauki np. dla osób pracujących.

Wszyscy uczestnicy kongresu z zaciekawieniem brali udział zarówno w sesjach plenarnych, jak i w warsztatach podkreślając ich dużą przydatność. Chwalili także wyjątkową różnorodność tegorocznego kongresu i przyjazną atmosferę oraz piękne wnętrza, w których odbywały się spotkania. Piątkowa, wieczorna gala była okazją nie tylko do chwili oddechu, spotkań nieformalnych, ale także do uczczenia z naszymi gośćmi jubileuszu dwudziestolecia Stowarzyszenia PASE.

Zachęcamy wszystkich do zapoznania się z podsumowaniem kongresu, obejrzenia zdjęć i filmu dostępnego na [stronie internetowej](#) wydarzenia.

Mamy nadzieję, że za rok zechcą Państwo uczestniczyć w kolejnym Kongresie PASE, który tak jak i w tym roku zostanie zorganizowany w maju. W poszukiwaniu szczegółów zapraszamy do odwiedzania strony Stowarzyszenia [PASE](#).

Olga Domańska

Główny specjalista w Stowarzyszeniu PASE, absolwentka Wydziału Polonistyki oraz Podyplomowego Studium Public Relations Instytutu Filozofii i Socjologii PAN na Uniwersytecie Warszawskim, wieloletnia pracowniczka fundacji korporacyjnej TUiR WARTA i Kredyt Banku, zaangażowana we wprowadzanie strategii CSR oraz wolontariatu pracowniczego; prywatnie mama dwójki dzieci w praktyce sprawdzająca działanie systemu edukacji w Polsce i w UE.